

SI
June 21
XIII-1242/B

CZECHOSLOVAKIA

<u>COMMUNIST SPONSORED ORGANIZATIONS</u>	/0700/
<u>OTHERS /"CSEMADOK"/</u>	/0700/
<u>CULTURE</u>	/0800/
Theater	/0811/
<u>EDUCATION</u>	/1000/
High Schools	/1004/
<u>ETHNIC MINORITIES</u>	/1100/
CSR	/1101/

HUNGARIAN ASSOCIATION THRIVES
IN NOVE ZAMKY.

SOURCE SALZBURG: A refugee who arrived in Austria in September 1955.

DATE OF OBSERVATION: Up to July 1955.

ENGLISH SYNOPSIS: The "Csemadok" /Csehszlovakiai-Magyar-Dolgozók-Köre -- Association of Hungarian Working People in Czechoslovakia/ branch in NOVE ZAMKY, Slovakia, counts about 120 members. It has a rather active theatrical group which provides a part of the funds, but the main support comes from the authorities, and the CP. The weekly "Uj Szó" keeps members as well as outsiders informed about the Association's activity. It seems, though, that the Regime is overdoing its good will toward the Hungarian minority; the local Hungarian High School draws more and more students of Slovak nationality, thus acting as an element of denationalization.

CORRESPONDENT'S COMMENTS: Subsource originates from a mixed marriage, his deceased father being Hungarian while his mother is of Slovak nationality. He himself claims to be Slovak, but admits that in 1946 he was repatriated from NOVE ZAMKY to Hungary, as he had then claimed Hungarian nationality. From August 1954 through July 1955, he worked in NITRA, Slovakia, but frequently visited his mother in NOVE ZAMKY, and is seemingly well acquainted with the local situation.

EVAL.COMMENT: "Csemadok" the Communist sponsored association of Hungarians in Czechoslovakia was established in February 1950. In early 1955 -- see "Rude Pravo" of February 8 1955 -- it had

/more/

about 50,000 members grouped in about 300 local organizations.

The District Secretariat of the "Csemadok" organization in NOVE ZAMKY is located at Stalinova Street No. 12. - The Hungarian daily "Uj Szó" is known here, but a weekly under this name reportedly published in NOVE ZAMKY is reported for the first time -- as are the details referring to the activities /and functionaries/ of the "Csemadok" group in that Slovakian town. -

The only information about Hungarians in NOVE ZAMKY was supplied in PARIS LIFE Item No. 2453/56 which described a meeting of the local Hungarian section of the CP.

X X X

Místní skupina "Csemadoku" v NOVÝCH ZÁMKOCH byla založena v roce 1953 se státní půjčkou 50,000.-Kčs. Dnes, kromě intenzivní spolkové činnosti, zejména divadelního kroužku, vykazuje čistý zisk kolem 200,000.- Kčs.

"Benefactor" GOTTWALD.

Základem tohoto nesporného úspěchu je jednak prosperující a oblíbený divadelní kroužek, který částečně plní spolkovou pokladnu, dále různé materiální výhody, jež členové sdružení požívají, a ne v poslední řadě obratná propaganda komunistů, kteří velmi dovedně poukazují na "pronásledování maďarské menšiny" za první republiky i v době mezi 1945 a 1948. V tomto tažení to odnáší zejména zesnulý prezident Dr. BENEŠ, jemuž Maďari v NOVÝCH ZÁMKOCH -- jak informátor říká -- "nemohou přilít na jméno". Na druhé straně vzpomínají GOTTWALDA jako svého "dobrodince", pod jehož vládou "teprve poznali svobodu".

Denationalization of Slovaks.

Tuto politiku "velikého smíření" provádějí komunisté bez ohledu na to, že upřednostňováním maďarské menšiny škodí Slovakům, protože toto jde ruka v ruce s jejich odnárodňováním. Jak nám informátor řekl, v NOVÝCH ZÁMKOCH byla pro žáky maďarské národnosti zřízena jedenáctiletka, která odčerpává čím dále tím větší počet dětí a to nejen ze smíšených manželství, nýbrž i z čistě slovenských rodin. Důvodem tohoto jistě považlivého zjevu je zejména skutečnost, že maďarská jedenáctiletka, jejíž učitelský sbor se v několika málo letech rozšířil na 30 členů, disponuje silami daleko lépe kvalifikovanými, než místní školy slovenské.

/more/

Communist support.

Že se "Csemadok" těší zvláštní přízni KSS i MNV, to je snad samozřejmé, vzhledem na propagační hodnotu této organizace. A tak za cenu pouhých 1,50 Kčs měsíčně -- to je členský poplatek -- "Csemadok" může pořádat výlety a zájezdy, za které členové neplatí ani haléř.

Podíváme-li se do zakulisi divadelního kroužku, zjistíme podobnou situaci. Divadelní hra "Magnás Miska" měla největší úspěch a novozámocký "Csemadok" ji předváděl 3 měsíce nejen v sále místní DSO Sokol, ale i v BRATISLAVE, NITRE a jinde. Režie byla nepatrná. Tak na příklad látka na fraky, jimiž byli oděni "magnaši" na scéně, byla "darem" KSS, za ušití jednoho fraku zaplatil "Csemadok" místnímu krejčovskému družstvu "Zorodev" plných 50,- Kčs. Rozdíl zase "darovala" KSS.

Organization.

Novozámocká odbočka "Csemadoku" má asi 120 členů a její úřadovny jsou na náměstí Klementa GOTTWALDA, kde se konají i pravidelné 14-ti denní schůze. Odbočka vydává i vlastní časopis, týdeník "Uj szó", který tiskne nyní zestátněná tiskárna FARKAS. Členové dostávají časopis zdarma, jinak se prodává po 1,- Kčs.

Vedení odbočky pozůstává z těchto osob:

Předseda : Elemér ZÁHORSZKY; Maďar, krejčí v "Zorodevu"

Podpředseda : József KOČMAN; Maďar, krejčí v "Novodevu"

Tajemníčka : Olga GAŠPARÍKOVÁ; Slovenka, úřednice v "Elektrosvitu"

Členové výb.: Jozef ČAMBAL; Slovák, soukromý krejčí; dostal živnostenský list jako válečný poškozenec

Jenő PROHASZKA; Maďar, skladník v lenové továrně

FERENC CZANEK; Maďar, úředník "Elektrosvitu"

Béla VEDRŮDY; Maďar, úředník "Elektrosvitu"

József KLUCSKA; Maďar, elektrikář v "Elektrosvitu"

György JÁRIK; Maďar, dělník v "Elektrosvitu"

Lajos IVANICS; Slovák, původním zaměstnáním krejčí, nyní strojník v "Elektrosvitu".